

In memoriam prof. dr. ir. J. F. Kools

Op 23 december 1983 overleed op 79-jarige leeftijd J. F. Kools, oud-inspecteur van het Boswezen in Indonesië en oud-hoogleraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen. De crematie vond op 28 december plaats, in besloten kring.

Zijn heengaan betekent voor zijn naasten een nauwelijks te overzien verlies. Dat zij steun mogen vinden in de herinnering aan de persoonlijkheid die hij was en in de wetenschap dat hij door die persoonlijkheid, door zijn eruditie en vakkennis iets heeft toegevoegd aan het leven van velen. Jannis François Kools behaalde in 1927 zijn ingenieursdiploma aan de Landbouwhogeschool te Wageningen en trad in dienst bij het Boswezen in het toenmalige Nederlands Oost-Indië. In 1935 behaalde hij de doctorstitel op het proefschrift "Hoema's, hoemablokken en boschreserves in de residentie Bantam". In 1949 volgde benoeming tot hoogleraar in Boshuishoudkunde en Bosexploitatie aan de Landbouwhogeschool, als opvolger van prof. A. te Wechel.

Van de bijeenkomsten van onze Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging was hij een trouw, actief en aandachtig bezoeker, van de Studiekring een toegewijd voorzitter in de periode 1961-1963.

Schrijven over Jannis Kools betekent voor mij ingaan op persoonlijke betrekkingen, niet alleen op beroepsbosbouwverdiensten en kwaliteiten, die hij in hoge mate bezat. Wij kenden elkaar vanaf zijn aanvaarding van het hoogleraarsambt. Hij, toen als leermeester, die door ons zijn discipelen, zeer werd gewaardeerd door de wijze waarop hij met ons contact zocht, waarop hij college gaf, doorspekt met milde humor. Zijn colleges waren in die vijftiger jaren al gesprekken, en de deur van zijn kamer stond letterlijk altijd open. Professor Kools stimuleerde zijn leerlingen en hij was ook een stimulans voor een bredere omgeving en in bredere zin: als eerste chef, als collega, als vriend.

Hij bezat een scherp-kritische geest. Deze kritische geest moet het ook geweest zijn, die hem er toe bracht de bosarbeid in Nederland te onderzoeken en te verbeteren, nadat dit thema hem eerder in Indonesië had bezig gehouden. Immers men kan stellen dat de arbeidskundigen/rationalisten de eersten waren die een kritische houding aannamen tegen de historische routine in de bosbouw.

Op dit terrein heeft Kools baanbrekend, wetenschappelijk werk verricht. Mede hierdoor is aan de Landbouwhogeschool een arbeidsfysiologische/ergonomische onderzoeksgroep ontstaan, die zich vanuit de sector Bosbouw heeft kunnen ontwikkelen. Mede daardoor kon in Nederland een professionele, sociaal aanvaardbare vorm van bosarbeid ontstaan, afwijkend van het traditionele beeld: ondergeaar-

deerd, fysiek zwaar, ruw, ongeschoold en zelf vorm van dwangarbeid. Niet voor niets citeerde hij graag het Oude Testament, Jozua (9 : 1-27), waar de Gibeonieten na gepleegd te worden veroordeeld tot houthakkers en waterputters. Zijn stimulerende optreden beperkte zich overigens niet tot het louter bosbouwvakgebied, waarbinnen zijn kennis, belezenheid en zijn fabelachtige memorie, ook internationaal, spreekwoordelijk waren. Het betrof een veel ruimere wereld: van literatuur, van cultuur, van cultuurhistorie, van kennis van talen. Wat een geluk, maar wat ook een veerkracht, om die belangstelling, ook na de ziekte die hem in 1963, nu 20 jaar geleden trof, vast te houden. Tot op het laatst vertaalde hij uit het Russisch.

Ik eindig met woorden, die ik sprak bij zijn afscheid van de Landbouwhogeschool in 1969, woorden van één zijner lievelingsauteurs: Willem Elsschot.

Adieu, adieu

I can no longer stay with you

I hang my harp on a weeping willow tree

and may the world go well with thee.

M. M. G. R. Bol

Een aantal publikaties van prof. dr. ir. J. F. Kools.

Kools, J. F.	(1935)	Hoema's, Hoemablokken en Boschreserves in de residentie Bantam. Wageningen. Proefschrift.
-	(1947)	Eenige aanvullingen op "Een en ander betreffende den groei van jonge Lariks opstanden (Jap. Lariks). Ned. Bosb. T. 19 (3): 81-82.
-	(1949)	Economics and policy of exploiting virgin forest in the tropics. Proceedings of the III world forestry congress, no. I General papers, Section III. Helsinki.
-	(1949)	De ontwikkeling van de exploitatie der tropische bossen, speciaal in Indonesië. Some considerations on the economy of tropical forest exploitation. Rede L.H.S. 28 juni, Wageningen.
-	(1949)	Luchtfoto-interpretatie ten behoeve van de bosexploitatie en de bosinventarisatie in Indonesië. Ontdekkingsreizen in de luchtfoto. Voordrachten Symposium Luchtfotointerpretatie. December, Utrecht.
-	(1950)	Onderhoud van zagen met driehoekstanden. Ned. Bosb. T. 22 (10): 289-297.
-	(1951)	Ongevallen in de bosbouw. Ned. Bosb. T. 23 (11): 274-281.